

Διάβασαν το 2013

Συνεργάτες του «Βήματος» ανατρέχουν στα βιβλία της χρονιάς που τελειώνει αλλά και σε παλαιότερες εκδόσεις

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΟΣ

Ποιήματα του Εουτζένιο Μοντάλε

Να που η εορταστική συνθήκη επιφέρει το ζήτημα της «διάκρισης», όχι τόσο ως «κοινωνικής κριτικής του γούστου» αλλά ως διαφήμισης του προτεινόμενου βιβλίου και ενίοτε του προτεινόντος για το κακό του γούστου...

Και να επίσης ένα «disputandum» για το γούστο που διαμορφώνει μια «πολιτική» μάλλον παρά μια «αξιολόγηση».

Και επειδή θα ήθελα να εισαγάγω την κρατιανή «ανδιστέλεια» ως κριτήριο της κρίσης μου για τα καλά βιβλία αλλά συγχρόνως, όντας αρκούντως ανδιστελής, να αποσύρω από την άκρη της γλώσσας μου τον τίτλο του βιβλίου που συμπύκνωσα εφέτος με το ασυνείδητό μου, το μοναδικό βιβλίο στο οποίο επίτιδες αναφοράς είναι η ποιητική συλλογή του Εουτζένιο Μοντάλε *Ημερολόγιο του '71* από τις εκδόσεις Αγρα, σε μετάφραση του Ν. Αλιφράν.

Ως σκεπτικό της κρίσης μου ίδου ένα τετράστιχο του Μοντάλε: «Ας γονατίσουμε σαν αναιτείλο ο ήλιος, / κι ας στραφεί ο καθένας στη Μέκκα του, / Αν κάτι τυχόν μας έμεινε, ένα να με το ζόρι / ας το πούμε, και με τα μάτια έστω κλειστά».

Ο κ. Γιώργος Βέλτος είναι ποιητής και συγγραφέας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

«Βαλκανισμός» μέσα από τη λογοτεχνία

Θα ήθελα να ξεχωρίσω δύο εκδόσεις στα αγγλικά που δεν προσέχτηκαν μέχρι στιγμής από τον ελληνικό Τύπο. Η πρώτη, προϊόν μακρόχρονου μόχθου, είναι η μετάφραση από τη Rosemary Bancroft-Marcus των έργων του Γεωργίου Χορτάτοπ (*Plays of the Veneto-Cretan Renaissance*, OUP, 2013), η οποία συνοδεύεται και από το ελληνικό κείμενο, ενώ θα ακολουθούσα προσεχώς και δεύτερος τόμος επάνω στο έργο του συγγραφέα. Η δεύτερη είναι μια ενδιαφέρουσα μελέτη του Βαγγέλη Καλότχου (*Vangelis Calotychos, The Balkan Prospect: Identity, Culture, and Politics in Greece after 1989*, Palgrave, 2013), γραμμένη από την οπτική των πολιτισμικών σπουδών. Συστήνεται έννοια του «βαλκανισμού» μέσα από λογοτεχνικά κείμενα και κινηματογραφικές ταινίες και αναλύει διεισδυτικά τις δυτικές φαντασιώσεις για την περιοχή.

Ο κ. Δημήτρης Τζιόβας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Birmingham της Αγγλίας.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΒΩΚΟΣ

Χαρακτήρες και ήθη του Λα Μπριγιέρ

Εφέτος δεν διάβασα καινούργια βιβλία. Ξαναδιάβασα όμως ένα έργο άλλης εποχής, στα γαλλικά, τους *Χαρακτήρες ή τα ήθη αυτού του αιώνα* του Λα Μπριγιέρ που δημοσιεύτηκε το 1689. Σύμφωνα με όλες τις μαρτυρίες, ο Λα Μπριγιέρ ήταν νομοταγής πολίτης και φιλήσυχος άνθρωπος. Προφανώς όμως υπήρχαν πράγματα που δεν καταλάβαινε και ένα από αυτά ήταν «η αγριότητα με την οποία άνθρωποι στρέφονται εναντίον άλλων ανθρώπων». Και γράφει: «Βλέπουμε ορισμένα ζώα άγρια, αρσενικά και θηλυκά, σκορπισμένα στους αγρούς, μαύρα, με πρόσωπο μπλερί και καμένο από τον ήλιο, δεμένα στη γη, την οποία ψάχνουν και αναδεύουν με ακατανίκητο πείσμα. Έχουν κάτι σαν έναρθη φωνή και όταν σπκόνονται στα πόδια τους δείχνουν ένα ανθρώπινο πρόσωπο: και πράγματι είναι άνθρωποι. Τη νύχτα αποσύρονται σε κρυφώνες όπου ζουν με μαύρο ψωμί, νερό και ρίζες. Απαλλάσσουν τους άλλους ανθρώπους από τον κόπο της σποράς, της καλλιέργειας και της συγκομιδής που είναι απαραίτητα για τη ζωή – και έτσι αξίζουν να μην τους λείπει αυτό το ψωμί που έσπεραν».

Ο κ. Γεράσιμος Βώκος είναι καθηγητής Φιλοσοφίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

ΕΦΗ ΓΑΖΗ

Στοχαστικά δοκίμια και ιστορία

Στην πρωτότυπη και καλαίσθητη σειρά Minima του ΜΙΕΤ εντάσσονται πυκνά και στοχαστικά δοκίμια σημαντικών διανοητών, όπως του Tony Judt *Η δόξα των σιδηροδρόμων* και του Anthony Grafton *Το έντιμο σε κρίση*. Το βιβλίο του Κώστα Κωστή *Τα κακοκαθμένα παιδιά της Ιστορίας* (Πόλις) αποτελεί μια συνεκτική και διαυγή ανάλυση της ιστορίας του ελληνικού κράτους. Ο συλλογικός τόμος *Ιστορίες της τεχνολογίας του 20ού αιώνα*, σε επιμέλεια των Τέλη Τύμια και Ειρήνης Μεργούπη-Σαββαΐδου (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης), περιέχει καινοτόμες συμβολές γύρω από την εξέλιξη της τεχνολογίας. Στον *Οραίο Κίνδυνο* (Αγρα) ο Michel Foucault στοχάζεται με νοπευτικό τρόπο τις περιπέτειες της γραφής. Ενδιαφέρουσες ανθρωπολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις για το παρελθόν και το παρόν της ελληνικής κοινωνίας και πολιτικής αναπτύσσονται σε βιβλία όπως ο συλλογικός τόμος *Ελληνικά παράδοξα* (επιμέλεια Κατερίνα Ροζάκου και Ελένη Γκράβ) και η μελέτη *Ηπια διπλωματία* της Ελένης Παπαγαρυφάλη (και τα δύο από τις εκδόσεις Αλεξάνδρα).

Η κυρία Εφη Γαζή είναι επίκουρη καθηγήτρια Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.